

Årsberetning 2019 for Lægeetisk Nævn

Lægeetisk Nævn

Lægeetisk Nævns rolle og opgaver er at arbejde for, at medlemmerne af Lægeforeningen får kendskab til og overholder de etiske principper. Nævnet udfører denne opgave dels gennem konkrete afgørelser, hvor nævnet vurderer, om et medlem af Lægeforeningen har tilsidesat et eller flere af de etiske principper, og dels gennem udgivelse af principielle udtalelser om de etiske princippers anvendelse i bestemte typer af situationer.

Lægeforeningens etiske principper

Lægeforeningens etiske principper blev vedtaget af Lægeforeningens Repræsentantskab i april 2018. Principperne beskriver de etiske rammer, som lægestanden har fastsat for alle sine medlemmer.

De etiske principper henviser på én gang til grundlæggende standarder, som lægen altid skal leve op til, og angiver samtidig idealer, som lægen skal stræbe efter.

Konkrete sager

Det er Lægeetisk Nævns opgave at afgøre, om et medlem har forbrudt sig imod et af de etiske principper – det vil sige om en læges handling falder under en af de grundlæggende standarder, som de etiske principper beskriver.

Hvis nævnet finder, at en konkret handling ligger *under den nedre grænse* for den relevante standard i det etiske kodeks, kan nævnet udtrykke kritik og give lægen en påtale. Hvis nævnet vurderer, at der er sket en alvorlig overtrædelse af et eller flere af de etiske principper, skal nævnet indberette sagen til Lægeforeningens bestyrelse, som har mulighed for at indbringe sagen for Lægeforeningens Voldgiftsret med henblik på en eventuel bod eller eksklusion af foreningen.

Henvendelser i 2019

Nævnet har i 2019 modtaget i alt ni henvendelser om eventuelle brud på de etiske principper.

To af henvendelserne kom fra personer, som ikke var medlem af Lægeforeningen. En henvendelse var afsendt fra en bestyrelse. Ved en henvendelse var modparten en forening.

Det er alene henvendelser fra medlemmer af Lægeforeningen, der klager over et eller flere andre medlemmer af Lægeforeningen, der kan optages til behandling i Lægeetisk Nævn. En klage fremsendt af en bestyrelse vil blive afvist. Det samme gælder, hvis klagen omhandler en forening.

Det følger af nævnets forretningsorden, at senest samtidig med indbringelse af en sag for nævnet, skal nævnet modtage dokumentation for, at klager har orienteret den person, der bliver klaget over. Ved de fleste henvendelser i 2019 manglede denne dokumentation.

Ligeledes var der i de fleste tilfælde ikke redegjort for, hvilke etiske principper der, efter klagers opfattelse, var i spil.

Et mere udbredt kendskab til de "nye" etiske principper synes endnu ikke at være sket, da flere henvendelser stadig nævner de kollegiale regler, som var en del af det tidligere regelsæt.

Det er vigtigt, at man i forbindelse med sine overvejelser om en eventuel henvendelse til Lægeetisk Nævn konkret forholder sig til de etiske principper, som er relevante for sagen. Af hensyn til en hurtig sagsproces bør nødvendig dokumentation desuden være vedlagt ved indsendelse af klagen til nævnet.

Hjemmesiden er med dette for øje blevet opdateret. Flere informationer om sagsprocedurer ved nævnet kan nu findes på [Lægeforeningens hjemmeside under Lægeetisk Nævn](#).

Ved udgangen af året var fire klagesager i proces. En henvendelse blev taget op til behandling som en principiel udtalelse.

Principielle udtalelser

Lægeetisk Nævn har en vejledende og rådgivende rolle ved udbredelse af kendskabet til, hvordan læger kan handle inden for rammerne af de etiske principper. Denne rolle udfylder nævnet først og fremmest gennem offentliggørelse af principielle udtalelser.

Formålet med en principiel udtalelse er at angive idealer, som lægen skal stræbe efter, og på samme tid at beskrive grundlæggende standarder, som lægen altid skal leve op til. Principielle udtalelser fra Lægeetisk Nævn har således som formål at udrede, hvad de etiske principper kræver af Lægeforeningens medlemmer.

Nævnet kan ikke give vejledning ved henvendelser med spørgsmål om konkrete handlinger vil være i strid med de etiske principper, men har mulighed for at tage henvendelsen op og behandle den som en principiel udtalelse. Nævnet afgør selv, om en henvendelse tages op med henblik på en principiel udtalelse.

Nævnet kan af egen drift tage emner op med henblik på udgivelse af en principiel udtalelse.

.....

Tema

I 2019 har nævnet arbejdet med en principiel udtalelse om anvendelse af de etiske principper ved afvigelser fra nedskrevne kliniske retningslinjer. Principperne nr. 5, 6, 7 og 8 kommer i spil.

Lægeforeningens etiske principper

5. Lægen skal tage ansvar for sin patient og handle med omhu og samvittighedsfuldhed.
6. Lægens handlinger og ytringer skal bygge på lægevidenskabelig viden og erfaring. Hvis lægens handlinger eller ytringer adskiller sig fra den faglige konsensus, så skal lægen gøre patienten og andre relevante parter tydeligt opmærksom på dette.
7. Lægen skal respektere patientens ret til selvbestemmelse. Frivilligt, informeret samtykke skal være udgangspunktet for behandling.
8. Lægen skal sikre, at patienten har tilstrækkelig information og forståelse til at kunne udøve selvbestemmelse ud fra sine egne ønsker og værdier. Hvis patienten frabeder sig information, skal lægen respektere dette.

Nævnet konkluderer, at hvis en læge ikke kan behandle sin patient i overensstemmelse med nedskrevne kliniske retningslinjer, skal lægen informere patienten herom, så patientens selvbestemmelse sikres.

Nævnet finder endvidere, at en generel afvigelse fra faglige retningslinjer kan medføre en forpligtelse for læger til at reagere overfor relevante instanser.

.....

Udtalelsen kan læses på [Lægeforeningens hjemmeside under Lægeetisk Nævn](#).

Nævnet har desuden besluttet at igangsætte et arbejde med en principiel udtalelse om salg af varer fra praksis, principperne nr. 1, 14 og 23. Forventet udgivelse i andet kvartal af 2020.

Nævnets diskussioner

Nævnet diskuterer løbende problemstillinger omkring lægers efterlevelse af de etiske principper.

Nævnet har i årets løb bl.a. diskuteret sikring af relevante lægelige kompetencer i forbindelse med udsendelse fra Danmarks Radio om udenlandske læger i Danmark, værdighedskravet i relation til lægers anvendelse af sociale medier med mere.

Nævnet har i 2019 noteret sig, at Svend Lings er blevet ekskluderet af Lægeforeningen.

Sagen om Svend Lings

I juni 2018 bad Lægeforeningens bestyrelse Lægeetisk Nævn om at undersøge, hvorvidt Svend Lings har handlet i strid med Lægeforeningens etiske principper. Baggrunden for anmodningen var Svend Lings udtalelser i pressen. Her har han fortalt om, hvordan han har medvirket til at offentliggøre en vejledning i, hvordan patienter kan begå selvmord, og at han har tilvejebragt medicin til patienter med det formål at gøre dem i stand til at begå selvmord.

Efter at have behandlet sagen vurderede Lægeetisk Nævn ved afgørelse den 25. september 2018, at Svend Lings klart har handlet i strid med Lægeforeningens etiske principper. Nævnet videresendte sagen til Lægeforeningens bestyrelse. Bestyrelsen indbragte 29. marts 2019 sagen for Lægeforeningens Voldgiftsret med påstand om eksklusion af Lægeforeningen. 5. december 2019 afgjorde Voldgiftsretten, at Læge Svend Lings ekskluderes af Lægeforeningen.